

SLR-DM – 2

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Mass Communication) (Semester – I) Examination, 2015
Paper – II : DEVELOPMENT OF MEDIA
माध्यमाचा विकास

Day and Date : Friday, 17-4-2015
Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

Total Marks : 70

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**

सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) **Figures to the right indicate full marks.**

उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Select the correct alternatives :

14

योग्य पर्यायाची निवड करा :

1) Agarkar was the Editor of

आगरकर हे _____ चे संपादक होते.

a) Kesari

b) Maratha

केसरी

मराठा

c) Kal

d) Samata

काल

समता

2) Lokhitwadies shatpatre published in

लोकहितवादींची शतपत्रे _____ यातून प्रसिद्ध झाली.

a) Prabhakar

b) Darpan

c) Kesari

d) Sakal

प्रभाकर

दर्पण

केसरी

सकाल

P.T.O.

6) _____ was the editor of Nawayug weekly.

_____ नवयुग साप्ताहिकाचे संपादक होते.

a) Acharya Atre

आचार्य अत्रे

b) Lokmanya Tilak

लोकमान्य टिळक

c) Bal Shastri Jambhekar

बालशास्त्री जांभेकर

d) Dr. Babasaheb Ambedkar

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

7) _____ newspaper was published in Pune.

_____ हे वृत्तपत्र पुणे येथून प्रसिद्ध झाले.

a) Kesari and Induprakash

केसरी आणि इंदुप्रकाश

b) Pratap and Loksevak

प्रताप आणि लोकसेवक

c) Kesari and Maratha

केसरी आणि मराठा

d) Maratha and Pratap

मराठा आणि प्रताप

8) Maratha newspaper was published _____ language.

मराठा वृत्तपत्र _____ भाषेत प्रकाशित होत होते.

a) English

इंग्रजी

b) Marathi

मराठी

c) Hindi

हिंदी

d) Kannada

कन्नडा

9) Which of these is not a Magazine ?

खालीलपैकी _____ हे मासिक नाही.

a) Abhiruchi

अभिरुची

b) Avishkar

अविष्कार

c) Chitralkha

चित्रलेखा

d) Navakal

नवाकाळ

10) The newspaper started by Annie Besant in India was _____

भारतात अनिबेझंट यांनी सुरू केलेले _____ वृत्तपत्र होते.

a) New India

न्यू इंडिया

b) March of India

मार्च ऑफ इंडिया

c) Young India

यंग इंडिया

d) India

इंडिया

11) _____ was the father of Marathi journalism.

_____ हे मराठी पत्रकारितेचे जनक होते.

a) Bal Shastri Jambhekar

बालशास्त्री जांभेकर

b) Dr. Babasaheb Ambedkar

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

c) Lokmanya Tilak

लोकमान्य टिळक

d) Gopal Agarkar

गोपाल आगरकर

12) Govind Kunte had started newspaper

गोविंद कुंटे यांनी _____ वर्तमानपत्र सुरू केले होते.

a) Bhoot

भूत

b) Dinbandhu

दीनबंधु

c) Jagruk

जागरुक

d) Prabhakar

प्रभाकर

- 13) _____ wrote shatpatre.
_____ यांनी शतपत्रे लिहली.
- a) Mukundrao Patil b) Bhau Mahajan
मुकुंदराव पाटील भाऊ महाजन
- c) Anant Bhalerao d) Lokhitwadi
अनंत भालेराव लोकहितवादी
- 14) _____ newspaper started on 24 Oct. 1843.
_____ हे वृत्तपत्र 24 आक्टोबर 1843 रोजी सुरू झाले.
- a) Prabhakar b) Darpan
प्रभाकर दर्पण
- c) Kesari d) Sakal
केसरी सकाळ

2. Write short notes (**any four**) :

12

टीपा लिहा (कोणतेही चार) :

- a) Mahatma Gandhiji
महात्मा गांधीजी
- b) Dr. Babasaheb Ambedkar
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- c) Bal Shastri Jambhekar
बाबाशास्त्री जांभेकर
- d) Mukundrao Patil
मुकुंदराव पाटील
- e) Darpan
दर्पण

3. Write answer in **150** words (**any four**) :

16

दीडशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

a) Explain the importance of Agarkar's journalism in Marathi journalism.

मराठी पत्रकारितेत आगरकरांची पत्रकारितेचे महत्व स्पष्ट करा.

b) Discuss the contribution of Lokmanya Tilak in Marathi Journalism.

लोकमान्य टिळकांचे मराठी पत्रकारितेतील योगदान चर्चा करा.

c) Explain the new trends in Marathi journalism.

मराठी पत्रकारितेतील नवे प्रवाह स्पष्ट करा.

d) Discuss the importance of news agencies.

वृत्त संस्थेचे महत्व यावर चर्चा करा.

e) Discuss the contribution of Raja Ram Mohan Roy in journalism.

पत्रकारितेत राजा राम मोहन रॉय यांचे योगदान चर्चा करा.

4. Write answer in **250** words (**any two**) :

14

अडीचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

a) Why are folk media important in Indian communication ?

भारतीय संप्रेषणात लोकमाध्यमें का महत्वाचे आहेत.

b) State the importance of the press.

पत्रकारितेचे महत्व विशद करा.

c) Write in detail on changing nature of news in press.

पत्रकारितेत बातम्यांचे बदले स्वरूप यावर सविस्तर लिहा.

5. Write answer in **500** words (**any one**) :

14

पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) :

Discuss on the Marathi journalism in Solapur District.

सोलापूर जिल्हातील मराठी पत्रकारिता यावर चर्चा करा.

OR

Which media do you consider more effective among TV and newspaper ? Why ?

Give reasons.

तूमच्या मते टीव्ही आणि वर्तमानपत्रापैकी कोणते माध्यम अधिक प्रभावी आहे ? का ? कारणे सांगा.

5) The first social net work site launched in

- a) 1997 b) 1996 c) 1998 d) 1995

पहिल्या सामाजिक नेटवर्क साईटचा प्रारंभ _____ साली झाला.

- a) १९९७ b) १९९६ c) १९९८ d) १९९५

6) The original name of internet is

- a) Arpanet b) Web c) Intranet d) None of these

इंटरनेटचे मूळ नाव _____ हे आहे.

- a) अर्पानेट b) वेब c) इन्ट्रानेट d) यापैकी नाही

7) Modulator – demodulator means

- a) Modulation b) Modem c) Internet d) None of these

मॉड्युलेटर-डीमॉड्युलेटर म्हणजे

- a) मॉड्युलेशन b) मॉडेम c) इंटरनेट d) यापैकी नाही

8) Who coined the term 'blogger' ?

- a) Peter Merholz b) Robert Kanh
c) Even Williams d) None of these

'ब्लॉगर' ही संज्ञा कोणी प्रचलित केली ?

- a) पीटर मरहोल्ड b) रॉबर्ट कान्ह
c) इव्हन विल्यम्स d) यापैकी नाही

9) HDTV means

- a) High Difinition Television b) High Digital Television
c) High Data Television d) None of these

एच डी टी व्ही म्हणजे

- a) हाय डेफीनिशन टेलिव्हिजन b) हाय डिजिटल टेलिव्हिजन
c) हाय डाटा टेलिव्हिजन d) यापैकी नाही

10) The largest network in the world is called as

- a) Internet b) Web
c) WWW d) None of these

जगातील सर्वात मोठ्या जाळयाला _____ असे संबोधले जाते.

- a) इंटरनेट b) वेब
c) डब्ल्यु डब्ल्यु डब्ल्यु d) यापैकी नाही

3. Write answers in **100 words (any four)** :

16

पुढील प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दात लिहा (कोणतेही चार) :

- 1) State various uses of computer graphics.
संगणक चित्रालेखाचे विविध उपयोग नमूद करा.
- 2) Describe latest terms related to web journalism.
वेब पत्रकारितेशी संबंधित आधुनिक संज्ञा स्पष्ट करा.
- 3) Write the brief history of Internet.
इंटरनेटचा इतिहास थोडक्यात लिहा.
- 4) What are protocols and state various types of protocols in detail ?
प्रोटोकॉल्स म्हणजे काय ते सांगून त्याचे विविध प्रकार सविस्तर नमूद करा ?
- 5) State the various types of computer networking.
संगणक जाळ्याचे विविध प्रकार सविस्तर नमूद करा.

4. Write the answers in **150 words (any two)** :

14

पुढील प्रश्नांची उत्तरे १५० शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) :

- 1) Define the term 'convergence' and state how it is useful in media.
'काँव्हर्जन्स'ची व्याख्या करा आणि माध्यमात ते कसे उपयुक्त आहे हे नमूद करा.
- 2) What is webmaster ? How he involved in web authoring programmes ?
वेबमास्टर म्हणजे काय ? वेब ऑथरिंग कार्यक्रमात तो कसा सहभागी असतो ते सांगा ?
- 3) State the difference between e-paper and online newspaper.
ई-पेपर आणि ऑनलाईन वृत्तपत्र यातील फरक स्पष्ट करा.

5. Write the answer in **250 words** :

14

पुढील प्रश्नांचे उत्तर २५० शब्दात लिहा :

Discuss in detail about online news editing and image editing.
ऑनलाईन वृत्तसंपादन आणि छायाचित्र संपादन याबाबत सविस्तर चर्चा करा.

OR/किंवा

Write an essay on 'feature of online newspapers'.

'ऑनलाईन वृत्तपत्रांचे भवितव्य' या विषयावर निबंध लिहा.

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Mass Communication) (Semester – II) Examination, 2015
Paper – V : INTERNATIONAL COMMUNICATION

Day and Date : Saturday, 25-4-2015
Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

Max. Marks : 70

N. B. : I) **All questions are compulsory.**
II) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct option :

14

योग्य पर्याय निवडा :

- 1) AP joined news cartel in _____
एपी ने _____ साली न्यूज कार्टेलमध्ये प्रवेश केला.
a) Year 1927 b) Year 1937 c) Year 1907 d) None of these
1927 साली 1937 साली 1907 साली यापैकी एकही नाही
- 2) Headquarter of WAN – IFRA is in _____
वॅन-इफ्रा चे मुख्यालय येथे आहे
a) Darmstadt, Germany b) New York, USA
डर्मस्टॅट, जर्मनी न्यूयॉर्क, अमेरिका
c) Tokyo, Japan d) None of these
टोक्यो, जापान यापैकी एकही नाही
- 3) UNESCO adapted International Program for Development Communication due to _____
युनेस्कोने _____ मुळे इंटरनॅशनल प्रोग्राम फॉर डेव्हलपमेंट कम्युनिकेशनचा स्वीकार केला.
a) Dunkel Report b) Maxwell Report
डंकेल अहवाल मॅक्सवेल अहवाल
c) MacBride Report d) None of these
मॅकब्राईड अहवाल यापैकी एकही नाही
- 4) Havas News Agency was established in _____
हॅवास वृत्तसंस्था _____ साली स्थापन झाली.
a) Year 1860 b) Year 1848 c) Year 1835 d) None of these
1860 साली 1848 साली 1835 साली यापैकी एकही नाही

- 5) Headquarter of UPI is situated in _____
 यु.पी.आय. चे मुख्यालय _____ येथे आहे.
 a) Darmstadt, Germany b) Washigton, USA
 डर्मस्टॅड, जर्मनी वॉशिंग्टन, अमेरिका
 c) Paris, France d) None of these
 पॅरीस, फ्रान्स यापैकी एकही नाही
- 6) MacBride Commission Report contains total _____ recommendations.
 मॅकब्राईड आयोगाच्या अहवालात एकंदर _____ शिफारसी होत्या.
 a) Eighty two b) Seventy Two
 ब्याएंशी बाहत्तर
 c) Seventy d) None of these
 सत्तर यापैकी एकही नाही
- 7) Headquarter of UNESCO is in _____
 युनेस्कोचे मुख्यालय _____ येथे आहे.
 a) Darmstadt, Germany b) New York, USA
 डर्मस्टॅड, जर्मनी न्यूयॉर्क, अमेरिका
 c) Paris, France d) None of these
 पॅरीस, फ्रान्स यापैकी एकही नाही
- 8) NWICO is the term discussed in the report of _____
 एन. डब्लू.आय.सी.ओ. ची संकल्पना _____ आयोगाच्या अहवालात चर्चा झाली होती.
 a) McBride Commission b) Creel Committee
 मॅकब्राईड आयोग क्रील कमिटी
 c) Adams Commission d) None of these
 अॅडम्स आयोग यापैकी एकही नाही
- 9) Declaration of Human Rights was affirmed by _____
 _____ ने मानवी हक्कांचा जागतिक जाहीरनामा जाहीर केला.
 a) UNESCO b) IFJ c) WTO d) None of these
 युनेस्को आय.एफ.जे डब्लू.टी.ओ. यापैकी एकही नाही
- 10) International news agencies distributed their area of work with the help of _____
 आंतरराष्ट्रीय वृत्तसंस्थांनी _____ च्या मदतीने आपसात कार्यक्षेत्र वाटून घेतले.
 a) UNESCO b) News Cartel c) IFJ d) None of these
 युनेस्को न्यूज कार्टेल आय.एफ.जे यापैकी एकही नाही

- 11) AFP was established as government supported news agency by closing private _____ news agency.
_____ ही खाजगी वृत्तसंस्था बंद करून ए.एफ.पी. ही शासकीय पाठबळ असलेली वृत्तसंस्था सुरु करण्यात आली.
- a) Havas b) Wolff c) TASS d) None of these
हॅवास वुल्फ तास यापैकी एकही नाही
- 12) India's Daughter documentary was telecasted by _____
इंडियाज डॉटर हा माहितीपट _____ ने प्रसारित केला.
- a) BBC b) CNN c) FOX d) None of these
बी.बी.सी. सी.एन.एन. एफ.ओ.एक्स यापैकी एकही नाही
- 13) Many journalists killed by a terrorist organization _____
_____ या दहशतवादी संघटनेने ब-याच पत्रकारांची हत्या केली आहे.
- a) Al-Quida b) LTTE c) ISIS d) None of these
अल-कैदा एल.टी.टी.ई. इसिस यापैकी एकही नाही
- 14) Headquarter of UNO is situated in _____
संयुक्त राष्ट्र संघाचे मुख्यालय _____ येथे आहे.
- a) Geneva, Switzerland b) New York, USA
जिनेवा, स्वित्झर्लंड न्यूयॉर्क, अमेरिका
- c) Paris, France d) None of these
पॅरिस, फ्रान्स यापैकी एकही नाही

2. Write notes (any four) :

12

टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

- a) Cultural Imperialism
सांस्कृतिक वसाहतवाद
- b) UPI
यू.पी.आय.
- c) Violence Against Media Persons
माध्यम प्रतिनिधीवरील हल्ले
- d) Magna Carta
मॅग्ना कार्टा
- e) WAN-INFRA.
वॅन-इन्फ्रा.

3. Write answers (**any four**) :

16

उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

- Which leaders have taken efforts to establish news agency of Non-Alignment Countries ?
आलिप्त राष्ट्रांची वृत्तसंस्था उभी करण्यात कोणी पुढाकार घेतला ?
- Discuss the rise and fall of TASS News Agency.
तास वृत्तसंस्थेचा उदय आणि पतन याविषयी चर्चा करा.
- Explain the meaning of 'Information Poor'.
'माहितीदृष्ट्या गरीब' संकल्पना विषद करा.
- What is 'Second World' ?
'दुसरे जग' म्हणजे काय ?
- What is Satellite Communication ?
उपग्रह संज्ञापन म्हणजे काय ?

4. Give answers in detail (**any two**) :

14

तपशीलासह उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

- Why news cartel became defunct ?
न्यूज कार्टेल नामशेष का झाले ?
- Give details of Reuter.
रॉयटर संदर्भात तपशीलवार माहिती द्या.
- Explain the concept 'Information Explosion'.
'माहितीचा प्रस्फोट' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

5. Give answers in **500 words** (**any one**) :

14

पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) :

- "New technology finished the monopoly of big three international news agencies". Do you agree with this statement ? Discuss with details giving references of technological changes and its benefits to the society.
नवतंत्रज्ञानामुळे तीन बड्या आंतरराष्ट्रीय वृत्तसंस्थांची मक्तेदारी संपुष्टात आली या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात का ? तंत्रज्ञानात झालेले बदल आणि त्यामुळे समाजाला झालेले लाभ यांच्या संदर्भासह चर्चा करा.
- "History of human rights is the history of international communication." Discuss giving details.
मानवी हक्कांचा इतिहास हाच आंतरराष्ट्रीय संज्ञापनाचा इतिहास आहे याबाबत तपशीलांसह चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Mass Communication) (Semester – III) Examination, 2015
Paper – III : DEVELOPMENT COMMUNICATION (New)

Day and Date : Wednesday, 15-4-2015
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

N. B. : All questions are compulsory.

1. Choose the correct alternative :

14

योग्य पर्याय निवडा :

- 1) McBride Commission was appointed by _____
मॅकब्राईड आयोगाची नेमणूक _____ ने केली.
a) UNDP b) UNESCO c) UNICEF d) None of these
यू.एन.डी.पी. युनेस्को युनिसेफ यापैकी एकही नाही
- 2) Author of book “Mass Media and National Development” is _____
‘मास मिडिया ऍन्ड नॅशनल डेवलपमेंट’ या ग्रंथाचे लेखक _____ आहेत.
a) Daniel Lerner b) Wilbur Shramm
डॅनियल लर्नर विलबर श्रॅम
c) Walter Rostow d) None of these
वॉल्टर रोस्टो यापैकी एकही नाही
- 3) Diffusion of innovation theory was developed by _____
नाविन्याचे प्रसरण हा सिद्धांत _____ यांनी विकसित केला.
a) Wilbur Shramm b) Daniel Lerner
विलबर श्रॅम डॅनियल लर्नर
c) Evertt Rogers d) None of these
इवर्ट रॉजर्स यापैकी एकही नाही
- 4) _____ model played a vital role in the movement for NWICO.
एन.डब्ल्यू.आय.सी.ओ. च्या स्थापनेसाठी _____ प्रतिमानाने महत्त्वाची भूमिका बजावली.
a) Modernization b) Dependency
आधुनिकीकरण अवलंबित्व
c) Participatory d) None of these
सहभागी यापैकी एकही नाही

- 11) Pioneer of Amul Group of Industries is _____
अमूल उद्योग समूहाचे प्रणेते आहेत _____
- a) Panjabrao Deshmukh b) M. S. Swaminathan
पंजाबराव देशमुख एम. एस. स्वामिनाथन
- c) Varghese Kurien d) None of these
वर्गीस कुरीअन यापैकी एकही नाही
- 12) _____ has received Raman Magsaysay Award for the achievement in the field of water management.
_____ यांना जल व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रातील कार्यासाठी रेमन मॅगसेसे पुरस्कार मिळाला.
- a) Aruna Roy b) Rajendra Singh
अरुणा रॉय राजेंद्र सिंह
- c) Kailash Satyarthi d) None of these
कैलाश सत्यार्थी यापैकी एकही नाही
- 13) Paulo Freire is related to _____
पाउलो फ्रेरे _____ शी निगडित आहेत.
- a) Participatory Development b) Economic Development
सहभागी विकास आर्थिक विकास
- c) Environmental Development d) None of these
पर्यावरण विकास यापैकी एकही नाही
- 14) _____ started Jansuwai in India.
_____ यांनी भारतात जनसुनवाईची सुरुवात केली.
- a) Medha Patkar b) Mohan Dharia
मेधा पाटकर मोहन धारिया
- c) Aruna Roy d) None of these
अरुणा रॉय यापैकी एकही नाही

2. Write notes (any four) :

टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

- a) Zabua Project
झाबुआ प्रकल्प
- b) Agriculture Extension Program
कृषी विस्तार कार्यक्रम
- c) Nora Qubral
नोरा क्यूब्राल

- d) Development initiative of UNDP
यू.एन.डी.पी. चा विकासासाठीचा पुढाकार
- e) Diffusion of Innovation.
नाविन्याचे प्रसरण.

3. Write answers (**any four**) :

16

उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

- a) What is your understanding about 'Women Empowerment' ?
महिला सबलीकरण यासंदर्भात तुमचे आकलन काय आहे ?
- b) Do you think participatory communication is more useful for development ?
सहभागी संवाद विकासाच्या प्रक्रियेत अधिक उपयुक्त आहे असे तुम्हाला वाटते का ?
- c) Describe the contribution of Wilbur Shramm in the field of Development Communication.
विकास संवादाच्या क्षेत्रात विलबर श्रॅम यांचे योगदान विषद करा.
- d) Discuss the characteristics of information societies.
माहिती समाजाची गुणवैशिष्ट्ये याबाबत चर्चा करा.
- e) What is cultural imperialism ?
सांस्कृतिक वसाहतवाद म्हणजे काय ?

4. Give answers in detail (**any two**) :

14

तपशीलासह उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

- a) What is 'HDI' ?
एच.डी.आय. म्हणजे काय ?
- b) Describe the details of Panchayat Raj System.
पंचायती राज यासंबंधीचा तपशील विषद करा.
- c) Differentiate between regular news and developmental news.
नेहमीची बातमी आणि विकासाची बातमी यातील फरक स्पष्ट करा.

5. Give answers in **500** words (**any one**) :

14

पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) :

- a) What is 'Sustainable Development' ? Trace various models of sustainable development.
शाश्वत विकास म्हणजे काय ? शाश्वत विकासाच्या विविध प्रतिमानांचा शोध घ्या.
- b) Explain the use of radio for disseminating development messages.
Give suitable examples.
विकासाचे संदेश वितरित करण्यासाठी नभोवाणीची उपयुक्तता काय विषद करा ?
योग्य उदाहरणे घ्या.

SLR-DM- 20

Seat No.	
-------------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester – III)
Examination, 2015
COMMUNICATION RESEARCH (Paper – I) (New)**

Day and Date : Friday, 24-4-2015
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

N. B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose correct alternatives :

14

योग्य पर्यायाची निवड करा :

- 1) Case study is a _____ research tool.
व्यष्टी अध्ययन हे _____ प्रकारचे संशोधन साधन आहे.
 - a) Qualitative
गुणात्मक
 - b) Quantitative
संख्यात्मक
 - c) Both qualitative and Quantitative
गुणात्मक व संख्यात्मक दोन्ही
 - d) None of these
यापैकी एकही नाही
- 2) The researcher usually interested in rejecting _____ hypothesis.
संशोधक प्रामुख्याने _____ गृहितकाला नाकारण्यासाठी प्रयत्न करित असतो.
 - a) Alternative
पर्यायी
 - b) Null
शून्य
 - c) Both Null and Alternative
पर्यायी व शून्य या दोन्हीही
 - d) None of these
यापैकी एकही नाही

P.T.O.

- 3) Income is _____ type of variable.
उत्पन्न हे _____ प्रकारचे चल आहे.
- a) Dependent
परायत्त चल
 - b) Independent
स्वायत्त चल
 - c) Co-relational
सहानुवर्ती
 - d) None of these
यापैकी एकही नाही
- 4) A formal statement of the research question generally made
संशोधन समस्येबाबत औपचारिक विधान सहसा _____ केले जाते.
- a) Prior to Literature Review
संदर्भित साहित्याच्या आढाव्यापूर्वी
 - b) Survey
सर्वेक्षण
 - c) After the Literature Review
संदर्भित साहित्याच्या आढाव्यानंतर
 - d) None of these
यापैकी एकही नाही
- 5) Research that is done to understand an event from past is known as
गतकाळात घडलेल्या घटना समजून घेण्यासाठी केलेल्या संशोधनास _____ म्हणतात.
- a) Experimental Research
प्रयोगात्मक संशोधन
 - b) Historical Research
ऐतिहासिक संशोधन
 - c) Descriptive Research
वर्णनात्मक संशोधन
 - d) None of these
यापैकी एकही नाही

- 6) A research method useful for the analysis of space allocated for a particular subject in newspapers is
वृत्तपत्रात ठराविक विषयासाठी किती जागा दिली आहे याचे विश्लेषण करण्यासाठी उपयुक्त असलेली संशोधन पद्धती _____ आहे.
- a) Case Study Method
व्यष्टी अध्ययन पद्धत
 - b) Survey
सर्वेक्षण
 - c) Content analysis
आशय विश्लेषण
 - d) None of these
यापैकी एकही नाही
- 7) When people choose to remain silent due to the fear of becoming isolated by majority is known as
बहुसंख्यांकाकडून वेगळे पाडले जाण्याच्या भीतीने जेव्हा काही लोक गप्प राहणे पसंत करतात त्यास _____ म्हणतात.
- a) Hypodermic Needle Theory
टोकदार सुईचा सिद्धांत
 - b) Cultivation Theory
मशागतीचा सिद्धांत
 - c) Spiral of Silence Theory
मौनाचे वर्तुळ सिद्धांत
 - d) All of these
यापैकी सर्व
- 8) Opinion poll is _____ type of research.
ओपिनिअन पोल हे _____ प्रकारचे संशोधन आहे.
- a) Observation
निरीक्षण
 - b) Survey
सर्वेक्षण
 - c) Case study method
व्यष्टी अध्ययन पद्धत
 - d) All of these
यापैकी सर्व

9) A sampling technique in which investigator ask the research participant to identify other potential research participants

एक नमुना तंत्र ज्यात संशोधक उत्तरदात्या व्यक्तीस इतर संभाव्य उत्तरदात्यांचा शोध घेण्यासाठी विचारणा करतो त्यास _____ म्हणतात.

a) Quota Sampling

संभाव्यता नमुना निवड

b) Multistage sampling

बहुपदी नमुना निवड

c) Snowball Sampling

बर्फगोळा नमुना निवड

d) None of these

यापैकी एकही नाही

10) When aim of research is to know the reason of problem and to find solution for it then it is called as

जेव्हा संशोधनाचा मूळ हेतू समस्येचे मूळ शोधणे व त्यावर उपाय योजना सुचविणे हा असतो त्यास _____ म्हणतात.

a) Applied Research

उपयोजित संशोधन

b) Diagnostic Research

निदानात्मक संशोधन

c) Experimental Research

प्रयोगात्मक संशोधन

d) None of these

यापैकी एकही नाही

11) Circulation research is a part of _____ research.

वितरणासंदर्भातील संशोधन हा _____ संशोधनाचा भाग असतो.

a) Advertising

जाहिरात

b) Public Relations

जनसंपर्क

c) Print media

मुलाखत

d) None of these

यापैकी एकही नाही

12) _____ is the collected by investigator himself for the purpose of a specific study.

जेव्हा संशोधक स्वतः एका ठराविक अभ्यासासाठी तथ्यांचे संकलन करतो त्यास _____ म्हणतात.

a) Primary Data

प्राथमिक तथ्ये

b) Secondary Data

दुय्यम तथ्ये

c) Historical Data

ऐतिहासिक तथ्ये

d) None of these

यापैकी एकही नाही

13) When multiple choice is given in a questionnaire to choose answer for every question then it is called as

जेव्हा प्रश्नावलीत प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर निवडण्यासाठी बहुविध पर्याय दिलेले असतात अशा प्रकारच्या प्रश्नावलीला _____ म्हणतात.

a) Open questionnaire

मुक्त प्रश्नावली

b) Closed questionnaire

बंदिस्त प्रश्नावली

c) Open and closed questionnaire

मुक्त व बंदिस्त प्रश्नावली

d) None of these

यापैकी एकही नाही

14) An interview is called _____ when interviewer ask the questions face-to-face with the interviewee.

जेव्हा मुलाखतकार मुलाखतदात्यास समोरासमोर प्रश्न विचारतो अशा मुलाखतीस _____ म्हणतात.

a) Telephone Interview

टेलिफोन मुलाखत

b) Personal Interview

व्यक्तीगत मुलाखत

c) Mail Interview

पत्रांद्वारे मुलाखत

d) None of these

यापैकी एकही नाही

2. Write notes (**any four**) :

12

टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

a) Types of Interview

मुलाखतीचे प्रकार

b) Sources of Data

तथ्यांचे स्रोत

c) Magic Bullet Theory

बंदुकीच्या गोळीचा सिद्धांत

d) Hypothesis

गृहितकृत्ये

e) Pretest Research

पूर्व चाचणी

3. Write answers (**any four**) :

16

उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

a) What are advantages of deriving objectives of research ?

उद्दिष्ट्ये निश्चित केल्याने संशोधनात कोणते लाभ होतात ?

b) Differentiate between open and closed questionnaire.

खुल्या व बंदिस्त प्रश्नावलीतील फरक स्पष्ट करा.

c) Why it is essential to describe limitations of research ?

संशोधनाच्या मर्यादा विषद करणे का गरजेचे असते ?

d) Discuss benefits of survey.

सर्वेक्षणाची उपयुक्तता काय ?

e) What is participant observation ?

सहभागी निरीक्षण म्हणजे काय ?

4. Give answers in detail (**any two**) :

14

तपशीलासह उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) :

a) What are the uses of content analysis for research ?

आशय विश्लेषणाचे संशोधनासाठी उपयोग कोणते ?

b) Describe the different types of data.

तथ्यांचे विविध प्रकार कोणते ?

c) Explain the concept of review of literature. How it is useful for media research ?

संदर्भित साहित्याचा आढावा ही संकल्पना स्पष्ट करा. तो संशोधनासाठी कसा उपयुक्त ठरतो ?

5. Give answers in **500** words (**any one**) :

14

पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **एक**) :

a) What are the types of print media research ? Discuss giving examples.

मुद्रित माध्यम संशोधनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. उदाहरणांसह चर्चा करा.

b) Trace various types of sampling giving suitable examples.

नमुना निवडीचे विविध प्रकार उदाहरणांसह विषद करा.

Seat No.	
-------------	--

**M.A. Mass Communication (Semester – IV) Examination, 2015
(New)**

Paper – I : TELEVISION JOURNALISM AND PRODUCTION
दूरचित्रवाणी पत्रकारिता आणि निर्मिती

Day and Date: Thursday, 16-4-2015
Time: 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks: 70

N.B. : i) **All questions are compulsory.**

सूचना : सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

ii) Figures to the **right** indicate **full** marks.

उजवीकडिले अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

iii) **Please** check whether you have got the **right** question paper.

1. Choose the correct alternatives.

14

योग्य पर्याय निवडा.

i) _____ is the basic unit of shot.

a) Frame

b) Seen

c) Script

d) None of these

_____ हे शॉटचे मुलभूत एकक आहे.

अ) फ्रेम

ब) सीन

क) स्क्रिप्ट

ड) यापैकी एकही नाही

ii) Many scene make a _____

a) Shot

b) Frame

c) Film

d) Sequence

अनेक सीनचा मिळून एक _____ बनते.

अ) शॉट

ब) फ्रेम

क) फिल्म

ड) सिक्वेन्स

P.T.O.

iii) _____ is the basic unit of Video/Film.

a) Shot	b) Angle
c) Movement	d) None of these

_____ हे व्हिडिओ फिल्मचे बेसिक युनिट आहे.

अ) शॉट	ब) अँगल
क) मव्हमेंट	ड) यापैकी एकही नाही

iv) Soft light also known soft boxes or _____

a) Key light	b) Spot light
c) Back light	d) Flood lights

सॉफ्ट लाईट हे सॉफ्ट बॉक्सेस किंवा _____ म्हणूनही ओळखले जाते.

अ) की लाईट	ब) स्पॉट लाईट
क) बॅक लाईट	ड) फ्लड लाईट

v) Pod-casting is concerned with _____

a) Television	b) Radio
c) Internet	d) Newspaper

पॉडकास्टिंग हे _____ माध्यमाशी संबंधित आहे.

अ) टेलीव्हिजन	ब) रेडिओ
क) इंटरनेट	ड) वुत्तपत्र

vi) ND filters are not use when shooting _____

a) Indoor	b) Outdoor
c) Sunlight	d) None of these

x) It is good to use _____ microphone for musical instrument.

a) Hanging Condenser

b) Fluid

c) Dynamic

d) Shotgun

_____ हा मायक्रोफोन म्युझिकल इंस्ट्रुमेंट वापरणे चांगले असते.

अ) हँगिंग कन्डेन्सर

ब) फ्ल्यूईड

क) डायनामिक

ड) शॉटगन

xi) Hard lighting is also called _____

a) Key light

b) Fill light

c) Back light

d) None of these

हार्ड लाईटिंगला _____ असेही म्हंटले जाते.

अ) की लाईट

ब) फिल लाईट

क) बॅक लाईट

ड) यापैकी एकही नाही

xii) Frequency is measured in _____

a) Byte

b) Ultra Forms

c) Kilo hertz

d) Decibel

फ्रिक्वेन्सी ही _____ मध्ये मोजली जाते.

अ) बाईट

ब) अल्ट्रा फॉर्म

क) किलो हर्ट्झ

ड) डेसिबल

xiii) ND filters are not normally used _____

a) When shooting is indoor

b) When shooting is outdoor

c) When shooting is in magic hours

d) None of these

3. Answer the following questions (**any four**) :

16

खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

a) Explain seen with example.

अ) सीन ला सोदाहरण स्पष्ट करा.

b) Explain the concept TV Journalism.

ब) टिव्ही पत्रकारिता ही संकल्पना स्पष्ट करा.

c) What do you understand by Television production ? Give examples.

क) टेलिव्हिजनसाठी निर्माती म्हणजे तुम्ही काय समजता ? उदाहरण द्या.

d) What is depth of field ?

ड) डेप्थ ऑफ फिल्ड म्हणजे काय ?

e) What do you understand by Story Board ?

इ) स्टोरी बोर्ड म्हणजे तुम्ही काय समजता ?

4. Write answer in **250** words (**any two**) :

14

250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

a) Explain Linear editing with diagram.

अ) आकृतीसह लीनियर एडिटिंग स्पष्ट करा.

b) What is the difference between DV and HDV ?

ब) डिव्ही आणि एचडिव्ही यातील फरक स्पष्ट करा.

c) State the importance of camera in video production.

क) व्हिडिओ प्रोडक्शन मधील कॅमे च्याचे महत्व विशद करा.

5. Write answer in **500** words (**any one**) :

14

500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही एक) :

1) Write down a documentary script for Television in suitable format.

अ) टिव्ही माध्यमासाठीची माहितीपट संहिता योग्य आराखडयात लिहा.

2) Explain various stages use in video production.

ब) व्हिडिओ निर्मितीच्या विविध पाय च्या स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester – IV) Examination, 2015
(Paper – II) – ADVERTISING AND SOCIAL MARKETING
(New)**

Day and Date : Saturday, 18-4-2015

Total Marks : 70

Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

N.B. : 1) *All questions are compulsory.*

2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Choose correct alternative :

14

योग्य पर्यायाची निवड करा.

i) _____ includes in the process of new product development.

_____ चा नविन उत्पादनाच्या विकास प्रक्रियेत अंतर्भाव होतो.

a) Test marketing

चाचणी विपणन

b) Business analysis

व्यवसाय विश्लेषण

c) Generation of product

उत्पादन निर्मिती

d) All of these

यापैकी सर्व

ii) _____ is an example of demand.

_____ हे मागणीचे उदाहरण आहे.

a) Salt

मीठा

b) Cloths

कपड

c) Bread

ब्रेड

d) None of these

यापैकी नाही

iii) Can of a soft drink is an example of _____ packaging.

शीतपेयाचे कॅन हे _____ पॅकेजिंगचे उदाहरण आहे.

a) Primary

प्राथमिक

b) Secondary

द्वितीय

c) Basic

मूल

d) None of these

यापैकी नाही

iv) _____ is a function of advertising.

_____ हे जाहिरातीचे कार्य आहे.

a) Informing
माहिती देणे	b) Persuading
पाठपुरावा करणे
c) Reminding
आठवण करून देणे	d) All of these
यापैकी सर्व

v) _____ is a not part of communication mix.

_____ हे संवाद मिश्रचा भाग नाही.

a) Group discussion
गटचर्चा	b) Publicity
प्रसिद्धी
c) Sales promotion
विक्री संवर्धन	d) None of these
यापैकी नाही

vi) _____ is the basis of market segmentation.

_____ हे बाजार छेदाचा मुख्य घटक आहे.

a) Benefits
फायदा	b) Behaviour
वर्तन
c) Demographics
लोकसंख्या	d) All of these
यापैकी सर्व

vii) _____ media is suitable for advertising of local organisation.

स्थानिक संस्थांच्या जाहिरातीसाठी _____ हे माध्यम साजेसे आहे.

a) Local News paper
स्थानिक वृत्तपत्र	b) National T.V. channel
राष्ट्रीय दूरचित्रवाणी चॅनल
c) Regional magazine
क्षेत्रीय मासिक	d) None of these
यापैकी नाही

viii) _____ that is capable to satisfy consumer needs.

_____ हे ग्राहकांच्या गरजांचे समाधान करण्यासाठी सक्षम असते.

a) Demand
मागणी	b) Product
उत्पादन
c) Price
किंमत	d) None of these
यापैकी नाही

ix) _____ is a type of an advertisement.

_____ हा जाहिरातीचा प्रकार आहे.

a) Legal Notice
कायदेशीर नोटिस	b) Tender
टेंडर
c) Guidelines for consumer
ग्राहकांना मार्गदर्शकसूचना	d) All of these
यापैकी सर्व

2. Write short notes (**any four**) : 12
 संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणतेही चार) :
a) Pricing
किंमत निश्चिती	b) Marketing
विपणन
c) Presentation of Ad
जाहिरातीचे सादरीकरण	d) Creativity
सृजनशीलता
e) Social class
सामाजिक वर्ग	
3. Write the answer in **150 words (any four)** : 16
 दीडशे शब्दात उत्तर लिहा (कोणतेही चार) :
- Write note on 'Creative Brief'.
'क्रिएटिव्ह ब्रीफ' या विषयावर टीप लिहा.
 - What is audience segmentation ?
प्रेक्षकांची विभागणी म्हणजे काय ?
 - What is the scope of social marketing ?
सामाजिक विपणनाची व्याप्ती सांगा.
 - What are the uses of colors in design ?
डिझाईनमध्ये रंगांचा उपयोग काय आहे ?
 - How will you raise fund for health related programme ?
आरोग्य विषयक कार्यक्रमासाठी तुम्ही निधी कसा उभा कराल ?
4. Write answer in **250 words (any two)** : 14
 अडीचशे शब्दात उत्तर लिहा (कोणतेही दोन) :
- What are the components of brand management ?
ब्रँड व्यवस्थापनाचे घटक कोण-कोणते आहेत ?
 - Define media planning and describe characteristics of Indian Media.
माध्यम नियोजनाची व्याख्या करा आणि भारतीय माध्यमांच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
 - Explain the term 'Brand Ambassador'.
'ब्रँड अॅम्बॅसिडर ही संकल्पना स्पष्ट करा.
5. Write answer in **500 words (any one)** : 14
 पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) :
- Define consumer behaviour, describe various factors affecting on it.
ग्राहक वर्तनाची व्याख्या करा, यावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा.
 - Write an essay on the topic 'Social Marketing Holistic view'.
'सामाजिक विपणन एक परिपूर्ण दृष्टिकोन' या विषयावरती निबंध लिहा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester – IV) Examination, 2015
CORPORATE COMMUNICATION AND EVENT
MANAGEMENT (New) (Paper – III)**

Day and Date : Tuesday, 21-4-2015
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Total Marks : 70

1. Choose correct alternatives :
योग्य पर्यायाची निवड करा :

14

i) _____ belongs to external public of an organization.
_____ हे संस्थेचे बाह्य घटक आहेत.

a) Share Holders
मतनेते	b) Workers
कामगार
c) Supplier
पुरवठादार	d) None of these
यापैकी नाही

ii) _____ is the first Indian Organization of PR professionals.
_____ ही जनसंपर्क व्यावसायिकांची भारतातील पहिली संघटना आहे.

a) PRCI
पी.आर.सी.आय.	b) PRCAI
पी.आर.सी.ए.आय.
c) PRSI
पी.आर.एस.आय.	d) None of these
यापैकी नाही

iii) _____ introduced image repair theory.

a) W. L. Benoit
डब्ल्यू. एल. बेनॉइट	b) David Scott
डेव्हिड स्कॉट
c) James Grunig
जेम्स गुनिग	d) None of these
यापैकी नाही

iv) _____ can be defined as the public leaving on the periphery of the manufacturing plants of corporate.

- एखाद्या कार्पोरेटच्या उत्पादन प्रकल्पाच्या नजीक राहणाऱ्यांना _____ म्हणतात.
a) Target audience
लक्षित गट	b) Community
समाज
c) Investor
गुंतवणूकदार	d) None of these
यापैकी नाही

xii) Press Kit distributed to reporters in _____

पत्रकारांना _____ मध्ये प्रेस कीट दिले जाते.

a) Press Conference
पत्रकार परिषद	b) Public function
जाहीर कार्यक्रम
c) Rally
मिरवणूक	d) None of these
यापैकी नाही

xiii) _____ blamed for lobbying

_____ यांच्यावर लॉबिंगबाबत आरोप आहे.

a) Arundhati Roy
आरुंधती राय | b) Shobha De
शोभा डे | c) Neera Radia
नीरा राडीया | d) None of these
यापैकी नाही |
|---------------------------------|-------------------------|-------------------------------|---------------------------------|

xiv) 'In India _____ corporate first started house journal for employee communication.

_____ कार्पोरेटने भारतात सर्वप्रथम कर्मचारी संपर्कासाठी गृहपत्र सुरु केले.

a) Hindustan Lever
हिंदुस्तान लिव्हर	b) Tata
टाटा
c) Reliance
रिलायन्स	d) None of these
यापैकी नाही

2. Write short notes (any four) :

12

संक्षिप्त टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

- Editing of House Journal
गृहपत्राचे संपादन
- Vender relations
पुरवठादार संपर्क
- Event manager
प्रसंग व्यवस्थापक
- Social media and PR
सोशल मिडिया आणि जनसंपर्क
- PR organizations.
जनसंपर्क संस्था.

3. Write the answers in **150 words (any four)** : **16**
दीडशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **चार**) :
- When and how corporate identity can be changed ?
कार्पोरेट ओळख कधी व कशी बदलता येते ?
 - How to plan an exhibition ?
एखाद्या प्रदर्शनाचे नियोजन कसे करावे ?
 - What is lobbying ? Do you think lobbying is useful for PR ?
लॉबिंग म्हणजे काय ? जनसंपर्कासाठी लॉबिंग उपयुक्त आहे असे तुम्हास वाटते काय ?
 - Explain the types of external publics of a corporate.
एखाद्या कार्पोरेटशी निगडित बाह्य घटक कोणते ?
 - Why code of ethics is essential for PR professionals ?
जनसंपर्क व्यावसायिकांसाठी आचारसंहिता का आवश्यक आहे ?
4. Write answer in **250 words (any two)** : **14**
अडीचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) :
- Do you think event management is essential for media organizations ?
Explain giving suitable examples.
माध्यम संस्थांसाठी प्रसंग व्यवस्थापन आवश्यक आहे असे तुम्हास वाटते का ? योग्य उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.
 - Discuss the importance of community relations for a corporate.
एखाद्या कार्पोरेटसाठी समाज संपर्क (कम्युनिटी रिलेशन) का महत्वपूर्ण आहे याबाबत चर्चा करा.
 - Write about consumer relations.
ग्राहक संपर्क याविषयी लिहा.
5. Write answer in **500 words (any one)** : **14**
पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **एक**) :
- What are the theories of crises management ? Do you think these theories are suitable in the 21st century ? Explain.
आपत्ती व्यवस्थापनाचे सिद्धांत कोणते ? एकविसाव्या शतकात हे सिद्धांत सुयोग्य ठरतात काय ? चर्चा करा.
 - What is corporate image ? Describe the useful elements for establishing corporate image.
कार्पोरेट प्रतिमा म्हणजे काय ? कार्पोरेट प्रतिमा निर्मितीसाठी उपयुक्त घटक विशद करा.

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Mass Communication) (Semester – I) Examination, 2015
Paper – III : REPORTING AND EDITING

Day and Date : Monday, 20-4-2015

Total Marks : 70

Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

N.B. : I) **All questions are compulsory.**
II) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose correct alternative :

14

योग्य पर्याय निवडा :

1) Bob Woodward and Carl Bernstein are related to

बॉब वुडवर्ड व कार्ल बर्नस्टीन हे _____ शी निगडित आहेत.

a) Crime Reporting

b) In-depth Reporting

गुन्हेगारीविषयक वार्ताकन

सखोल वार्ताकन

c) Investigative Reporting

d) None of these

शोध वार्ताकन

यापैकी एकही नाही

2) _____ is a famous column writer.

_____ हा प्रख्यात सदर लेखक आहेत.

a) Prakash Amte

b) Salil Kulkarni

प्रकाश आमटे

सलील कुलकर्णी

c) Uttam Kamble

d) None of these

उत्तम कांबळे

यापैकी एकही नाही

3) Crime Reporter writes his story mainly using information available

गुन्हेगारीविषयक वार्ताकन करताना वार्ताहर प्रामुख्याने _____ माहिती उपयोगात आणतो.

a) In F.I.R.

b) By Eyewitness

एफ.आय.आर. मधील

प्रत्यक्षदर्शिकडील

c) By Telephone

d) None of these

दूरध्वनीवर मिळणारी

यापैकी एकही नाही

- 4) News regarding Vitthal temple in Pandharpur is important due to पंढरपूरच्या विठ्ठल मंदिराची बातमी _____ मुळे महत्वाची ठरते.
- a) Impact परिणाम
b) Proximity समीपता
c) Prominence महात्म्य
d) None of these यापैकी एकही नाही
- 5) A person in the Police lock-up is called as _____ until final judgment of Court.
पोलिसांच्या ताब्यात असलेल्या व्यक्तीला न्यायालय अंतिम निकाल देईपर्यंत _____ असे संबोधतात.
- a) Culprit दोषी व्यक्ती
b) Criminal गुन्हेगार
c) Accused आरोपी
d) None of these यापैकी एकही नाही
- 6) Instructions about use of words and designing of newspaper are given in वृत्तपत्रात वापरावयाची भाषा व पृष्ठांच्या सजावटीविषयीच्या सूचना _____ मध्ये दिलेल्या असतात.
- a) Style Book शैली पुस्तिका
b) Editor' Diary संपादकाची नोंदवही
c) Morge मॉर्ग
d) None of these यापैकी एकही नाही
- 7) News about budget of the nation belongs to _____ type of news.
देशाच्या अर्थसंकल्पाची बातमी _____ प्रकारत मोडते.
- a) Soft News साधी बातमी
b) Hard News कठीण बातमी
c) Good News चांगली बातमी
d) All of these यापैकी सर्व

8) If most important fact of a news is given in the last paragraph, then structure used for news writing must be _____ type.

जेव्हा बातमीतील सर्वात महत्वाचा मुद्दा शेवटच्या परिच्छेदात दिला जातो, त्यावेळी बातमी रचनेचा _____ प्रकार अवलंबिलेला असतो.

a) Inverted Pyramid
उलटा त्रिकोण	b) Pyramid
सुलटा त्रिकोण
c) Narration
कथन पद्धत	d) All of these
यापैकी सर्व

9) Assignment diary is used by _____ to assign duties.

असाईनमेंट डायरीचा वापर _____ कामांचे वाटप करून देण्यासाठी करतात.

a) News Reporter
वृत्तसंपादक	b) Chief Reporter
मुख्य वार्ताहर
c) Editor
संपादक	d) None of these
यापैकी एकही नाही

10) When a reporter apply special efforts to collect information news then _____ is given.

जेव्हा एखादा वार्ताहर बातमी मिळविण्यासाठी विशेष परिश्रम घेतो तेव्हा _____ दिली जाते.

a) Sky line
स्काय लाईन	b) By line
बाय लाईन
c) Print line
प्रिंट लाईन	d) None of these
यापैकी एकही नाही

11) _____ is not a software used for page designing.

_____ हे सॉफ्टवेअर वृत्तपत्र पृष्ठ सजावटीसाठी वापरले जात नाही.

a) Page Maker
पेजमेकर	b) Quark Express
क्वार्क एक्सप्रेस
c) Ulead
युलीड	d) None of these
यापैकी एकही नाही

12) _____ is working as Associate Editor.

_____ हे सहयोगी संपादक म्हणून कार्य करतात.

a) Dayanand mane

दयानंद माने

b) Raja Mane

राजा माने

c) Rakesh Tolay

राकेश टोळये

d) None of these

यापैकी एकही नाही

13) _____ is also known as gate-keeper.

_____ ला द्वार रक्षक असेही म्हणतात.

a) Editor

संपादक

b) Sub-Editor

उप संपादक

c) Assistant Editor

सह संपादक

d) None of these

यापैकी एकही नाही

14) Main news on front page is known as

वृत्तपत्राच्या पहिल्या पानावरील मुख्य बातमीस _____ म्हणतात.

a) Anchor

अँकर

b) Banner

बॅनर

c) Feature

फीचर

d) None of these

यापैकी एकही नाही

2. Write notes (**any four**) :

12

टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

a) Types of Interview

मुलाखतीचे प्रकार

b) Sources of News

बातम्यांचे स्रोत

c) Court News

न्यायालयीन बातम्या

d) Legislative Reporting

विधिमंडळ वार्ताकन्

e) Provincial Desk

प्रादेशिक विभाग

3. Write answers (**any four**) :

16

उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

- What is the use of reference material for news reporting ?
संदर्भ साहित्याची वार्ताकनासाठी उपयुक्तता काय ?
- What is human interest story ?
मानवी स्वारस्याची बातमी म्हणजे काय ?
- How to report a press conference ?
पत्रकार परिषदेचे वार्ताकन कसे करावे ?
- Describe the process of editing news.
बातमी संपादनाची प्रक्रिया विशद करा.
- What are the types of headline ?
बातमीच्या मथळ्यांचे प्रकार कोणते ?

4. Give answers in detail (**any two**) :

14

तपशीलासह उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

- Differentiate between soft news and hard news.
साधी बातमी व कठीण बातमी यातील फरक विशद करा ?
- What are the six basic questions related to news ?
बातमीशी संबंधित सहा मूलभूत प्रश्न कोणते ?
- With help of the various definitions of news explain the concept of news.
बातमीच्या विविध व्याख्यांच्या आधारे बातमीची संकल्पना स्पष्ट करा.

5. Give answers in **500** words (**any one**) :

14

पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) :

- What are the types leads ? Describe giving examples.
शिरोभागाचे विविध प्रकार कोणते ? उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.
- Trace various departments in the editorial office of a newspaper. Give details about the working of each department.
वृत्तपत्राच्या संपादकीय कार्यालयातील विविध विभागांचा शोध घ्या. प्रत्येक विभागाच्या कार्याचा तपशील सांगा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Mass Communication) (Semester – I) Examination, 2015
Paper – IV : ADVERTISING AND PUBLIC RELATIONS

जाहिरात आणि जनसंपर्क

Day and Date : Wednesday, 22-4-2015
Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

Total Marks : 70

- N.B. :** i) **All questions are compulsory.**
सूचना : सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
ii) **Figures to the right indicate full marks.**
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Choose the correct alternatives.

14

योग्य पर्यायाची निवड करा.

i) _____ is the house journal published by Directorate of Information and public relations.

माहिती व जनसंपर्क महासंचानालयातर्फे प्रसिद्ध केले जाणारे गृहपत्र _____ आहे.

- a) Lokrajya b) Jai Bharat c) Jai Maharashtra d) Dilkhulas
लोकराज्य जय भारत जय महाराष्ट्र दिलखुलास

ii) Full form of AAI is

ए. ए. ए. आय. चे पूर्ण रूप _____ आहे.

- a) Advertising Agencies Association of India
अडव्हरटाझींग एजेन्सीज अशोशिएशन ऑफ इंडिया
b) Association Agencies Advertising of India
अशोशिएशन एजेन्सीज अडव्हरटाझींग ऑफ इंडिया
c) Action Association Agencies of India
अक्शन अशोशिएशन एजेन्सीज ऑफ इंडिया
d) Active Agencies Association of India
अक्टिव्ह एजेन्सीज अशोशिएशन ऑफ इंडिया

iii) TATA is the example of _____ brands.

टाटा हे _____ चे उदाहरण आहे.

- a) Family brand b) Individual brand
फॅमिली ब्रॅन्ड इंडिव्हिज्युअल ब्रॅन्ड
c) Umbrella brand d) None of these
अंब्रेला ब्रॅन्ड यापैकी एकही नाही

iv) Authority to redress consumers complaints about an advertisement is

जाहिराती संदर्भातील तक्रारीची दखल घेणारी प्राधिकारी संस्था _____ आहे.

- a) ASCI b) PRCI c) PRSI d) INS
 ए. एस. सी. आय. पी. आर. सी. आय. पी. आर. एस. आय. आय. एन. एस.

v) Public relations communication should be based on

जनसंपर्क संप्रेषण यावर अवलंबून असते.

- a) Truth b) Knowledge c) Full information d) All the above
 सत्य ज्ञान पूर्ण माहिती वरील सर्व

vi) What is ABC ?

ए. बी. सी. काय आहे ?

- a) Audit Bureau of Circulation` b) Audit Brand of Circulation
 ऑडिट ब्युरो ऑफ सर्क्युलेशन ऑडिट ब्रॅन्ड ऑफ सर्क्युलेशन
 c) Audit Bureau of Criticism d) None of these
 ऑडिट ब्युरो ऑफ क्रिटिसीझम यापैकी नाही

vii) Any paid form of non-personal presentation is

पैसे देऊन केलेली व्यक्तिनीरपेक्ष सादरकीरण म्हणजे

- a) Advertising b) Publicity c) Propaganda d) None of these
 जाहिरात प्रसिद्धि प्रचार यापैकी नाही

viii) Tools of public relations are

जनसंपर्काची _____ साधने असतात.

- a) House Journal b) Annual Reports
 गृहपत्रक वार्षिक अहवाल
 c) Advertisements d) All of above
 जाहिराती वरील सर्व

ix) APOOLOO group of hospitals is the example of

अॅपोलो ग्रूप ऑफ हॉस्पिटलस ही _____ चे उदाहरण आहे.

- a) Service advertisements b) Promo
 सेवा जाहिरात प्रोमो
 c) Product advertisement d) None of these
 वस्तू जाहिरात यापैकी नाही

x) An efficient PRO should be

सक्षम जनसंपर्क अधिकारी असावा

- a) A good creator b) A good listeners
 चांगला वकता चांगला श्रोता
 c) Both d) None of these
 दोन्ही यापैकी नाही

- xi) Institutional advertisements is also known as
संस्थात्मक जाहिराती असेही संबोधले जात आहे
- a) Public Ad b) Prestige Ad c) Corporate Ad d) All of the above
पब्लिक अॅड प्रेस्टिज अॅड कारपोरेट अॅड वरील सर्व
- xii) 'An idea can change your life' is the punch line of which advertisement ?
'अॅन आईडिया कॅन चेंज यूवर लाईफ' हे कोणत्या जाहिरातीचे घोषवाक्य आहे.
- a) Rim b) Vodafone c) Nokia d) Idea
रिम वडाफोन नोकिया आईडिया
- xiii) AIDA model was developed by
आयडा प्रतिमान _____ यांनी विकसित केले.
- a) E. K. Strong b) J. Vilanium c) J. William d) None of these
इ. के. स्ट्रॉंग जे. विलेनिअम जे. विल्यम यापैकी नाही
- xiv) AMUL is
अमूल आहे
- a) Anand Milk Producer's Federation Ltd.
आनंद मील्क प्रड्यूसरस फेडरेशन लि.
- b) Aurangabad Milk Producer's Federation Ltd.
ऑरंगाबाद मील्क प्रड्यूसरस फेडरेशन लि.
- c) Ahmedabad Milk Producer's Federation Ltd.
अहमदाबाद मील्क प्रड्यूसरस फेडरेशन लि.
- d) Ahmadnagar Milk Producer's Federation Ltd.
अहमदनगर मील्क प्रड्यूसरस फेडरेशन लि.

2. Write short notes (any four) :

12

टिपा लिहा (कोणतेही चार) :

- 1) Radio advertising 2) AAI
रेडियो जाहिरात ए. ए. ए. आय.
- 3) Benefits of ads to society 4) Slogans
समाजाला जाहिरातींचे फायदे घोषवाक्ये
- 5) Copywriter
जाहिरात लेखक

3. Answer following questions (**any four**) :

16

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

- 1) Advertising creates monopoly, comment.
जाहिरात मक्तेदारी तयार करते, भाष्य करा.
- 2) Discuss the merits and demerits of advertising.
जाहिरातीचे फायदे आणि तोटे चर्चा करा.
- 3) What is super brand ?
सुपरब्रॅन्ड काय आहे ?
- 4) What is copyright Act ?
कॉपीराईट कायदा काय आहे ?
- 5) Explain the Government PR.
सरकारी जनसंपर्क स्पष्ट करा.

4. Write answer in **250** words (**any two**) :

14

अडीचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

- 1) Describe the PR advertising.
जनसंपर्क जाहिरातीचे वर्णन करा.
- 2) What are the essentials of press release ?
प्रसिद्धि पत्रकाचे आवश्यक घटक कोणते आहेत ?
- 3) Explain the types of advertisements.
जाहिरातींचे प्रकार स्पष्ट करा.

5. Write answer in **500** words (**any one**) :

14

पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) :

- i) Explain the role of Information Technology in corporate public relations.
कारपोरेट जनसंपर्कात माहिती तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा.

OR/किंवा

- ii) Discuss the language of advertising.

जाहिरातीची भाषा यावर चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Mass Communication) (Semester – I) Examination, 2015
Paper – V : WRITING AND COMMUNICATION SKILLS AND CURRENT
AFFAIRS

Day and Date : Friday, 24-4-2015

Total Marks : 70

Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

Instructions: 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose correct alternatives :

14

योग्य पर्यायाची निवड करा :

i) _____ is name of new operating system of Microsoft.

मायक्रोसॉफ्टच्या नवीन ऑपरेटिंग सिस्टमचे _____ हे नाव आहे.

a) Windows 10

b) Windows 11

विंडोज १०

विंडोज ११

c) Windows 9

d) None of these

विंडोज ९

यापैकी नाही

ii) Creator of Chacha Chowdhary cartoon character is

चाचा चौधरी या कार्टून पात्राचे _____ हे निर्माते आहेत.

a) Pankaj Singh

b) Ganesh Mali

पंकज सिंघ

गणेश माळी

c) Pran Kumar Sharma

d) None of these

प्राण कुमार शर्मा

यापैकी नाही

iii) _____ team has won Champion League T-20, 2014.

चैम्पीअन लीग टी.२०, २०१४ _____ संघाने जिंकली.

a) Delhi Dare Devils

डेलही डेयर डेव्हिल्स

b) Kolkata Night Riders

कलकत्ता नाइट रायडर्स

c) Chennai Super Kings

चेन्नई सुपर किंग्स

d) None of these

यापैकी नाही

iv) Which Movie has been chosen from India for OSCAR Awards 2014 ?

ऑस्कर पुरस्कार २०१४ साठी _____ या चित्रपटाची भारतातून निवड झाली.

a) Highway

हायवे

b) Long Road

लाँग रोड

c) Queen

क्वीन

d) None of these

यापैकी नाही

v) _____ disease has been declared as Global Health Emergency by WHO.

डब्ल्यू.एच.ओ.ने _____ या रोगाला जागतिक आरोग्य आणीबाणी जाहीर केली आहे.

a) AIDS

एड्स

b) Ebola

इबोला

c) Tuberculosis

क्षयरोग

d) None of these

यापैकी नाही

vi) The theme of 17th Asian Games is

_____ ही १७ व्या एशिया गेम्स ची थीम आहे.

a) Meet Asia's Future

मीट येशियाझ फ्यूचर

b) Go Asia

गो एशिया

c) One Asia

वन एशिया

d) None of these

यापैकी नाही

vii) India defeated _____ team in Asian Games 2014 Hockey final and won Gold Medal.

भारताने _____ या संघाला एशियन गेम्स २०१४ हॉकी च्या अंतिम सामन्यात हरवून सुवर्ण पदक पटकावले.

a) China

चीन

b) Pakistan

पाकिस्तान

c) Japan

जपान

d) None of these

यापैकी नाही

viii) _____ American news paper has issued apology for racist cartoon on Mars Mission.

मंगळ मोहिमेवरती वर्णद्वेषावर आधारित व्यंग्यचित्राबद्दल अमेरिकेतील _____ वर्तमानपत्राने माफी छापली.

a) New York Times

न्यू यॉर्क टाइम्स

b) The Sun

द सन

c) Sunday Times

सनडे टाइम्स

b) None of these

यापैकी नाही

ix) _____ won the Nobel Peace prize 2014 from India.

भरतातून नोबल शांती पुरस्कार २०१४ _____ यांनी जिंकले.

a) Anna Hazare

अण्णा हजारे

b) Kailash Satyarthi

कैलाश सत्यार्थी

c) Medha Patkar

मेधा पाटकर

d) None of these

यापैकी नाही

x) _____ has topped Forbes The Richest Indian List 2014.

_____ यांनी फोर्ब्सच्या भारतीय श्रीमंताच्या २०१४ च्या यादीत प्रथम स्थान पटकावले आहे.

a) Anil Ambani
अनिल अंबानी	b) Mukesh Ambani
मुकेश अंबानी
c) Anand Mahindra
आनंद मर्हींद्र	d) None of these
यापैकी नाही

xi) _____ has been appointed as first woman director of Hindustan Unilever Limited.

_____ यांची हिंदुस्तान युनिलीव्हर लिमिटेडच्या पहिल्या महिला संचालिका म्हणून नियुक्ती झाली आहे.

a) Alpana Singh
अल्पना सिंघ	b) Sumitra Dheer
सुमित्रा धीर
c) Kalpana Morparia
कल्पना मोरपरिअ	d) None of these
यापैकी नाही

xii) “Swachh Bharat Abhiyan” was started on birthday of

“स्वच्छ भारत अभियान” _____ यांच्या जयंती दिवशी सुरु करण्यात आले.

a) Jawahar Lal Nehru
जवाहरलाल नेहरू
b) Mahatma Gandhi
महात्मा गांधी
c) Indira Gandhi
इंदिरा गांधी
d) None of these
यापैकी नाही

xiii) Taslima Nasreen is

तसलीमा नसरीन या _____ आहेत.

a) Writer

लेखिका

b) Actress

नायिका

c) Poet

कवयित्री

d) None of these

यापैकी नाही

xiv) _____ is the new Chairman of UPSC.

हे यु.पी.एस.सी. चे नवीन अध्यक्ष आहेत.

a) Rajni Razdan

रजनी राजदान

b) Vinay Mittal

विनय मित्तल

c) Alka Sirohi

अलका सिरोही

d) None of these

यापैकी नाही

2. Write short notes (**any four**) :

12

संक्षिप्त टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

a) Vocabulary

शब्दसंग्रह

b) Time Management

वेळेचे व्यवस्थापन

c) Tools of Writing

लिखाणाची साधने

d) UNI

यु.एन.आय.

e) Positive Speaking.

सकारात्मक बोलणे.

3. Write the answers in **150 words (any four)** :

16

दीडशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

a) Write note on 'Gramsabha'.

'ग्रामसभा' या विषयावरती टीप लिहा.

b) State the role of sub-editor.

उपसंपादकाची भूमिका स्पष्ट करा.

c) Give the importance of writing skills.

लेखन कौशल्याचे महत्व लिहा.

d) Write about 'Stress Management'.

'ताण-तणाव व्यवस्थापना' विषयी लिहा.

e) Discuss on the topic 'References'.

'संदर्भ' या विषयावरती चर्चा करा.

4. Write answer in **250** words (**any two**) : **14**

अडीचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

a) Describe the structure and functions of Zilla Parishad.

जिल्हापरिषदेची रचना व कार्याचे वर्णन करा.

b) Write on the topic 'Samyukt Maharashtra Movement'.

'संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ' या विषयावरती लिहा.

c) What are the challenges in front of Indian economy ?

भारतीय अर्थव्यवस्थेपुढील आव्हाने कोणती आहेत ?

5. Write answer in **500** words (**any one**) : **14**

पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) :

a) Write an essay on 'Rural Development'.

ग्रामीण विकास या विषयावरती निबंध लिहा.

b) Describe the process of communication and discuss the types of communication.

संवाद प्रक्रियेचे वर्णन करा आणि संवादाच्या प्रकारांवरती चर्चा करा.

SLR-DM – 6

Seat
No.

**M.A. Mass Communication (Semester – II) Examination, 2015
MEDIA MANAGEMENT (Paper – I)**

माध्यम व्यवस्थापन

Day and Date : Thursday, 16-4-2015

Total Marks : 70

Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

N.B. : i) All questions are compulsory.

सूचना : सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

ii) Figures to the **right** indicate **full** marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Choose the correct alternatives

14

योग्य पर्याय निवडा.

1) Long form of STAR is

स्टार चे पूर्णरूप _____ आहे.

- a) Satellite Television Asian Region
सटेलाईट टेलिव्हिजन एशियन रिजन
- b) Satellite Televisin for American Region
सटेलाईट टेलिव्हिजन फॉर अमेरिकन रिजन
- c) Satellite Territorial for Asian Region
सटेलाईट टेरिटोरिअल फॉर एशियन रिजन
- d) None of the above
यापैकी एकही नाही

2) POSDCROB was described by

पोसडकॉब्चे वर्णन _____ याने केले.

- a) Luther Gulick
लूथर गुलिक
- b) Arindam Chaudhary
अरींदम चौधरी
- c) L. Urwic
एल. यूरिक
- d) Both a and c
दोन्ही a व c

P.T.O.

3) India ranks _____ in world's top Newspaper market.

वृत्तपत्रांच्या जगातील मोठ्या बजारपेठेत भारताचा क्रम _____ लागतो.

a) First	b) second
पहिला	दुसरा
c) third	d) none of these
तिसरा	यापैकी नाही

4) _____ works as a advertising agency for Government of India.

भारत सरकारसाठी जाहिरातसंस्था म्हणून _____ कार्य करते.

a) DAVP	b) RNA
डीएव्हीपी	आर. एन. ए.
c) PIB	d) None of these
पी.आय.बी	यापैकी नाही

5) ABC was established in _____ year.

_____ साली ए.बी.सी. ची स्थापना झाली.

a) 1948	b) 1966
१९४८	१९६६
c) 1939	d) 1960
१९३९	१९६०

6) The full form of ILNA is

आय.एल.एन.ए. चे पूर्णरूप _____ आहे.

a) Indian Languages Newspapers Association.

इंडियन लॅंग्वेजस न्यूजपेपरस असोशिएशन

b) Indian Language New Association

इंडियन लॅंग्वेज न्यूज असोशिएशन

c) International Language News Association

इंटरनेशनल लॅंग्वेज न्यूज असोशिएशन

d) None of these

यापैकी नाही

7) Ownership pattern of Times of India is _____ type.

टाईम्स ऑफ इंडियांच्या मालकीची पद्धत _____ आहे.

a) Private

खाजगी

b) Trusteeship

विश्वस्त

c) Public company

पब्लिक कंपनी

d) None of these

यापैकी नाही

8) _____ is known as the father of Modern Management.

_____ यांना आधुनिक व्यवस्थापनाचे जनक संबोधले जाते.

a) Henry Fayol

हेन्री फेयॉल

b) Luther Gulick

लूथर गुलिक

c) Subhash Chandra

सूभाष चंद्रा

d) None of these

यापैकी नाही

9) National Readership Survey was established in _____

नॅशनल रीडरशिप सर्व्हेची स्थापना _____ मध्ये झाली.

a) 1994

१९९४

b) 1974

१९७४

c) 1998

१९९८

d) None of these

यापैकी नाही

10) PII stands for

पी.आय.आय. चे पूर्णरूप

a) Press Institute of India

प्रेस इन्स्टीट्यूट ऑफ इंडिया

b) Press Indian of Information

प्रेस इंडियन ऑफ इन्फॉर्मेशन

c) Press Information of India

प्रेस इन्फॉर्मेशन इन्फ इंडिया

d) None of these

यापैकी नाही

11) Discovery Channel (India) started in

डिस्कव्हरी चनल (भारत) _____ साली सुरु झाले.

a) 1999

१९९९

b) 2000

२०००

c) 2001

२००१

d) 2010

२०१०

12) _____ is the most circulated Newspaper in Solapur.

_____ हे सोलापुरातील सर्वाधिक खाणचे वृत्तपत्र आहे.

a) Sanchar
संचार	b) Divyamarathi
दिव्यमराठी
c) Lokmat
लोकमत	d) Sakal
सकाल

13) Tehalka is

तहलका _____ आहे.

a) A Newspaper
एक वृत्तपत्र	b) A News portal
इंटरनेट वृत्तपत्र
c) Both a and b
दोन्ही a व b	d) A Magazine
एक मासिक

14) Who is known as 'Media Mughal' ?

'मिडिया मुघल' कुणाला संबोधले जात आहे ?

a) Rupert Murdoch
रुपर्ट मर्डाक	b) Subhash Goel
सुभाष गोयल
c) B.R. Chopra
बी.आर. चोप्रा	d) Prabhu Chawla
प्रभू चावला

2. Write notes (any four) :

12

टीपा लिहा (कोणतेही चार)

a) ABC
एबीसी
b) Managing Editor
मॅनेजिंग एडिटर

c) Media ownership

माध्यम मालकी

d) F.M. Radio

एफ.एम. रेडियो

e) Audience Reseach Unit.

ऑडीयन्स रिसर्च युनिट

3. Write answer in **150** words (**any four**) :

16

दीडशे शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

1) Discuss on the problems faced by the Small Newspapers.

छोट्या वृत्तपत्रांना कोणत्या समस्यांना तोंड द्यावे लागते यावर चर्चा करा.

2) What is the importance of News Agencies.

वृत्त संस्थांचे महत्व काय आहे ?

3) Explain the concept of media management.

माध्यम व्यवस्थापनाची संकल्पना स्पष्ट करा.

4) Comment on the role of multinational television channels in India.

भारतात बहुराष्ट्रीय चित्रवाणी वाहिन्यांची बजावलेल्या भूमिकेबाबत भाष्य करा.

5) Describe the working of ABC.

एबीसीची कार्यपद्धती वर्णन करा.

4. Write answer in **250** words (**any two**) :

14

240 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

1) Discuss the benifites of public limited companies ownership fo Media.

पब्लिक लि. कंपनीची माध्यम मालकी यांच्या फायद्याबद्दल चर्चा करा.

2) What is TRP ? What are the objections about it ?

टी.आर.पी. म्हणजे काय ? त्याबाबत कोणते आक्षेप घेतले जातात ?

3) Trace the history and development of Indian Newspaper Society.

इंडियन न्यूजपेपर सोसायटीचा इतिहास आणि विकास याचा आढावा घ्या.

5. Write answer in **500** words (**any one**) :

14

500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

1) Explain the objectives of Management.

व्यवस्थापनेचे उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

OR

2) Discuss on media management is art and science.

माध्यम व्यवस्थापन हे कला आणि शास्त्र आहे यावर चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

M.A. Mass Communication (Semester – II) Examination, 2015
MEDIA LAW AND ETHICS (Paper – II)

Day and Date : Saturday, 18-4-2015
Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

Max. Marks : 70

N.B. : i) **All questions are compulsory.**
ii) **Figures to the right indicates full marks.**

1. Choose correct alternative.

14

योग्य पर्यायाची निवड करा.

i) There are _____ types of classified documents.

वर्गीकृत कागदपत्रांचे _____ इनके प्रकार आहेत.

a) Six

b) Two

c) Four

d) None of these

सहा

दोन

चार

यापैकी एकही नाही

ii) Chairman of Prasar Bharati is _____

प्रसार भारतीचे अध्यक्ष _____ आहेत.

a) Vibha Gupta

b) Mrinal Pande

c) G. N. Rey

d) None of these

विभा गुप्ता

मृणाल पांडे

जी. एन. रे

यापैकी एकही नाही

iii) Test of obscenity was judged by _____

_____ द्वारे अश्लीलने संदर्भातील कसोटी मोजली जाते.

a) Franklin Test

b) Goldwin Test

c) Hicklin Test

d) None of these

फ्रँकलीन चाचणी

गोल्डविन चाचणी

हिकलीन चाचणी

यापैकी एकही नाही

iv) Idea of Preamble was borrowed from Constitution of _____

घटनेच्या प्रास्ताविकाची संकल्पना _____ च्या घटनेवरून घेण्यात आली.

a) U.S.A.

b) France

c) Austreliya

d) None of these

अमेरिका

फ्रान्स

ऑस्ट्रेलिया

यापैकी एकही नाही

v) _____ Press Commission suggested to establish Press Registrar office.

वृत्तपत्र प्रबंधक कार्यालय स्थापन करण्याची सूचना _____ वृत्तपत्र आयोगाने केली.

a) First

b) Second

c) Third

d) None of these

पहिल्या

दुसऱ्या

तिसऱ्या

यापैकी एकही नाही

P.T.O.

- vi) Judges, Counsels and parties in judicial proceedings are _____
 न्यायालयीन कामकाजाच्या घेणी न्यायाधीश, वकील आणि पक्ष कारांना _____ असतो.
- a) Qualified Privileged b) Absolutely Privileged
 मर्यादित विशेषाधिकार निरंकुश विशेषाधिकार
- c) Both d) None of these
 दोन्ही ही यापैकी एकही नाही
- vii) The time limit for action for contempt of court is _____
 न्यायालयीन अवमान प्रकरणी कृती करण्याची मुदत _____ इतकी आहे.
- a) One year b) Two year c) Three year d) None of these
 एक वर्षे दोन वर्षे तीन वर्षे यापैकी एकही नाही
- viii) _____ submitted the report of Second Press Commission.
 दुसरा वृत्तपत्र आयोगाचा अहवाल _____ यांनी सादर केला.
- a) P. K. Goswami b) Girilal Jain c) K. K. Mathew d) None of these
 पी. के. गोस्वामी गिरीलाल जैन के. के. मॅथ्यू यापैकी एकही नाही
- ix) The Press Council consists of _____ members other than Chairman.
 वृत्तपत्र परिषदेत (प्रेस कौन्सिल) अध्यक्षान्वयतिरिक्त _____ इतके सदस्य असतात.
- a) Twenty one b) Twenty eight c) Twenty two d) None of these
 एकवीस अठ्ठावीस बावीस यापैकी एकही नाही
- x) _____ faught for Right to Information in Rajasthan.
 राजस्थानमध्ये माहिती अधिकारांसाठी _____ यांनी संघर्ष केला.
- a) Aruna Roy b) Tarun Tejpal c) Rajendra Singh d) None of these
 अरुणा रॉय तरुण तेजपाल राजेंद्र सिंह यापैकी एकही नाही
- xi) Provision for declaration of emergency given in _____
 आणीबाणी जाहीर करण्याबाबतची तरतूद _____ करण्यात आली आहे.
- a) Article 356 (1) b) Article 352 (1)
 कलम ३५६ (१) कलम ३५२ (१)
- c) Article 399 (1) d) None of these
 कलम ३९९ (१) यापैकी एकही नाही
- xii) The patent Act is implemented from _____
 नवा पेटंट कायदा _____ पासून अमलात आला आहे.
- a) 20 May 2003 b) 20 May 2000 c) 20 May 1999 d) None of these
 २० मे २००३ २० मे २००० २० मे १९९९ यापैकी एकही नाही

- xiii) Prasar Bharati Act was passed on _____
प्रसार भारती कायदा _____ रोजी अस्तित्वात आला.
a) 23 Nov. 1997 b) 20 Nov. 1999 c) 12 Sept. 1990 d) None of these
२३ नोव्हेंबर १९९७ २० नोव्हेंबर १९९९ १२ सप्टेंबर १९९० यापैकी एकही नाही
- xiv) The yellow kid cartoon series first published in _____
द यलो किड ही व्यंगचित्र मालिका प्रथम _____ मध्ये प्रसिद्ध आली.
a) The New York World b) The New York Journal
द न्यूयॉर्क वर्ल्ड द न्यूयॉर्क जर्नल
c) The New York Times d) None of these
द न्यूयॉर्क टाइम्स यापैकी एकही नाही

2. Write notes (any four) :

12

टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

- a) Ombudsman
वृत्तपाल
- b) Types of Documents
कागदपत्रांचे प्रकार
- c) Patent Act
बौद्धिक संपदा अधिकार
- d) Qualified privileges
मर्यादित विशेषाधिकार
- e) The Drugs and Magical Remedies (Objectionable Advertisements) Act, 1954
औषधे आणि अदभुत इलाज (आक्षेपार्ह जाहिराती) कायदा, १९५४.

3. Write answers (any four) :

16

उत्तर लिहा (कोणतीही चार) :

- a) Differentiate between fundamental rights and Directive Principles.
मूलभूत अधिकार आणि मार्गदर्शक तत्वे यातील फरक स्पष्ट करा.
- b) What are the ethics for advertising ?
जाहिरातीसाठीची नीतीमूल्ये कोणती ?

c) What are the guidelines of press council for the media during electoral campaigning ?

निवडणूक मोहिमेच्या काळात माध्यमांसाठी वृत्तपत्र मंडळाने कोणत्या मार्गदर्शक सूचना केल्या आहेत ?

d) What do you understand by 'Public Interest' ?

'जन हित' यासंदर्भात तुमचे आकलन काय आहे ?

e) What are the key provisions of The Press and Registration of Book Act, 1867 ?

वृत्तपत्रे आणि पुस्तक नोंदणी कायद्यातील (1867) महत्त्वाच्या तरतुदी कोणत्या ?

4. Write answers in **250** words (**any two**) :

14

a) What is defamation ? What are the kinds of defamation ?

बदनामी म्हणजे काय ? बदनामीचे प्रकार कोणते ?

b) Why Press Council is called as toothless tiger ? Discuss.

वृत्तपत्र मंडळाला दात नसलेला वाघ का म्हंटले जाते ? चर्चा करा.

c) What are the major recommendations of First Press Commission ?

पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाच्या महत्त्वाचा शिफारसी कोणत्या ?

5. With the help of some important cases describe the contempt of Court Act.

14

काही महत्त्वपूर्ण खाल्यांच्या आधारे न्यायालयाच्या अवमानाचा कायदा विषद करा.

OR/किंवा

Discuss the key features of Indian Constitution.

भारतीय राज्य घटनेच्या ठक्क वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

Seat
No.

--

**M.A. (Mass Communication) (Semester – II) Examination, 2015
ELECTRONIC MEDIA (RADIO AND TELEVISION) (Paper – III)**

इलेक्ट्रॉनिक मीडिया (रेडिओ आणि टेलीव्हिजन)

Day and Date : Tuesday, 21-4-2015

Total Marks : 70

Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

N.B : i) **All questions are compulsory.**

सूचना : सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

ii) **Figures to the right indicate full marks.**

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Choose the correct alternatives :

14

योग्य पर्यायाची निवड करा :

1) In concern of electronic media PTC stands for

इलेक्ट्रॉनिक माध्यमाच्या संदर्भात पीटीसी म्हणजे

a) Picture to camera

पिकचर टू कॅमेरा

b) Piece to camera

पीस टू कॅमेरा

c) Pixel to camera

पिक्सल टू कॅमेरा

d) Person to camera

परसन टू कॅमेरा

2) In 1920, the first radio stations were set up in

पहिले रेडिओ स्टेशन 1920 मध्ये कुठे स्थापन झाले ?

a) United States of America

युनायटेड स्टेटस् आफ अमेरिका

b) England

इंग्लंड

c) France

फ्रान्स

d) India

भारत

3) There are two basic lighting philosophies they are

दोन मूलभूत लाईटिंग तत्वज्ञान आहेत ते म्हणजे

a) Naturalism and pictorialism

नॅचुरालिझम अँड पिक्टोरियालिझम

b) Realism and naturalism

रिअलिझम अँड नॅचुरालिझम

c) Pictorialism and realism

पिक्टोरियालिझम अँड रियॅलिझम

d) None of the above

यापैकी एकही नाही

4) Who invented Radio ?

रेडिओचा शोध कोणी लावला ?

a) T.A. Edison
टी.ए.एडिसन | b) B. Franklin
बी. फ्रॅन्कलिन | c) A. Einstein
ए. आईनस्टाईन | d) G. Marconi
जी. मारकोनी |
|------------------------------|----------------------------------|--------------------------------|------------------------------|

5) Which of the following is not considered as property of light ?

खालील ~~खाडीपैकी~~ कोणती बाब प्रकाशाचे गुणवैशिष्ट्य म्हणून ग्राह्य असू शकत नाही ?

a) Intensity
इन्टेसिटी | b) Proximity
प्रोक्सिमिटी | c) Quality
क्वालिटी | d) Angle
अँगल |
|---------------------------|------------------------------|------------------------|------------------|

6) HDTV means

एच.डी.टी.व्ही. म्हणजे

a) High Density Television
हाय डेंसिटी टेलिव्हिजन | b) High Definition Television
हाय डेफिनेशन टेलिव्हिजन | c) Hierarchical Out of Television
हायरारकिकल ड्यू ऑफ टेलिव्हिजन |
|--|--|---|

7) The electric telegraph was invented by

इलेक्ट्रिक टेलिग्राफचा शोध _____ यांनी लावले.

a) G. Marconi
जी. मारकोनी | b) B. Franklin
बी. फ्रॅन्कलिन | c) Morse Samuel
मोरेस सॅम्युअल | d) None of the above
यापैकी नाही |
|------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|

8) INSAT was launched in _____ year.

'इन्सॅट' ची स्थापना _____ साली झाली.

a) 1982
१९८२ | b) 1983
१९८३ | c) 1984
१९८४ | d) 1985
१९८५ |
|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|

9) Pranoy Roy is the chief of _____ channel.

प्रणय रॉय हे _____ या वाहिनीचे प्रमुख आहेत.

a) Z News
झी न्यूस | b) STAR
स्टार | c) NDTV
एनडीटीव्ही | d) Discovery
डिस्कव्हरी |
|-----------------------|------------------|-----------------------|----------------------------|

10) _____ counted the sound waves.

_____ हे ध्वनी तरंग मोजतात.

a) Waveb
व्हेव | b) Resolution
रिसोलेशन | c) Kilogram
किलोग्रॅम | d) Amplitude
एम्प्लीट्यूड |
|-------------------|---------------------------|--------------------------|------------------------------|

- 11) _____ software is not used for radio program production.
_____ हे साफ्टवेअर रेडियो कार्यक्रम निर्मितीसाठी वापरले जात नाही.
- a) Scala b) Sound forge c) Main Actor d) U-lead 10
स्काला साउंड फोर्ग मेन अॅक्टर यू-लीड-10
- 12) HTTP means
एचटिटीपी म्हणजे
- a) Hyper Text Transfer Protocol b) Hyper Text Train Provider
हायपर टेक्सट ट्रान्सफर प्रोटोकॉल हायपर टेक्सट ट्रेन प्रोव्हायडर
- c) High Text Television Provider d) None of the above
हाय टेक्सट टेलिव्हिजन प्रोव्हायडर यापैकी एकही नाही
- 13) ENG stands for
ईएनजी म्हणजे
- a) Electronic News Giving b) Electronic News Gathering
इलेक्ट्रॉनिक न्यूझ गिव्हिंग इलेक्ट्रॉनिक न्यूझ गॅदरिंग
- c) Election News Going d) All the above
इलेक्शन न्यूझ गोइंग वरील सर्व
- 14) ISBS changed in to All India Radio in _____ year.
_____ साली आयएसबीएस चे रूपांतर ऑल इंडिया रेडियो मध्ये झाले.
- a) 1936 b) 1940 c) 1945 d) 1930
१९३६ १९४० १९४५ १९३०

2. Write short notes (**any four**) :

12

थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) :

- 1) Development of Radio
रेडिओचा विकास
- 2) Satellite Television
सेटलाईट टेलिव्हिजन
- 3) Web Production
वेब प्रॉडक्शन
- 4) Sound effects
साउंड इफेक्ट्स
- 5) TV Cameras.
टिव्ही कॅमेरा.

3. Answer the following questions (**any four**) :

16

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही **चार**) :

a) Explain the development of Television.

दूरदर्शनचा विकास स्पष्ट करा.

b) State the history of Internet.

इंटरनेटचा इतिहास विषद करा.

c) What do you understand by audio-visual communication ?

दृक्-श्राव्य संज्ञापन म्हणजे आपण काय समजता ?

d) Discuss various types of microphones.

मायक्रोफोनसच्या विविध प्रकाराबद्दल चर्चा करा.

e) Discuss the process of preparing a radio bulletin.

नभीवाणी बातमीपत्र तयार करण्याच्या प्रक्रियेबद्दल चर्चा करा.

4. Write answer in **250** words (**any two**) :

14

250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) :

1) Explain writing for radio is different than writing for print.

रेडिओ माध्यमासाठीचे लिखाण हे प्रिंट माध्यमासाठीच्या लिखाणपेक्षा भिन्न आहे, स्पष्ट करा.

2) Discuss the various characteristics of both radio and television.

रेडिओ आणि दूरचित्रवाणी दोन्हीच्या विविध गुणवैशिष्ट्येची चर्चा करा.

3) What do you understand by television production equipments ? Give examples.

दूरचित्रवाणी निर्मिती उपकरणे म्हणजे आपण काय समजता ? उदाहरणासह स्पष्ट करा.

5. Write answer in **500** words (**any one**) :

14

500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही **एक**) :

1) Explain the linear and non-linear editing.

लिनिअर आणि नॉन-लिनिअर एडिटिंग स्पष्ट करा.

OR

2) What are the new trends of FM Radio ?

एफ.एम. रेडियोचे नवे प्रवाह कोणते आहेत ?

Seat No.	
-------------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester – II) Examination, 2015
NEW MEDIA APPLICATIONS (Paper – IV)**

Day and Date : Thursday, 23-4-2015
Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

Total Marks : 70

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct alternative :

14

योग्य पर्याय निवडा :

1) The largest network in the world is called the

- a) Internet b) Web c) WWW d) None of these

जगातील सर्वात मोठे जाळे _____ हे होय.

- a) इंटरनेट b) वेब
c) डब्ल्यु डब्ल्यु डब्ल्यु d) यापैकी नाही

2) The most important system software programme is the

- a) word processor b) application software
c) operating system d) information system

_____ हा अत्यंत महत्त्वाचा सिस्टिम सॉफ्टवेअर प्रोग्रॅम आहे.

- a) वर्ड प्रोसेसर b) अप्लिकेशन सॉफ्टवेअर
c) ऑपरेटिंग सिस्टिम d) इन्फॉर्मेशन सिस्टिम

3) The Input devices are the

- a) key board, printer b) mouse, monitor
c) mouse, key board d) none of these

_____ हे इनपूट डिव्हाईसेस आहेत.

- a) कीबोर्ड, प्रिन्टर b) माऊस, मॉनीटर c) माऊस, कीबोर्ड d) यापैकी नाही

4) Website addresses are also called

- a) HTML b) Hyperlinks c) Home pages d) URLs

वेबसाईटचे पत्ते _____ नावाने ही ओळखले जातात.

- a) एच टी एम एल b) हायपरलिंक्स c) होम पेजेस d) यु आर एल एस

5) Desktop operating systems are also called

- a) network operating systems b) stand-alone operating systems
c) client operating systems d) none of these

डेस्कटॉप ऑपरेटिंग सिस्टिम्सला _____ नावाने ही ओळखले जाते.

- a) नेटवर्क ऑपरेटिंग सिस्टिम्स b) स्टॅन्ड-अलोन ऑपरेटिंग सिस्टिम्स
c) क्लाइंट ऑपरेटिंग सिस्टिम्स d) यापैकी नाही

6) A chip is also called

- a) main board b) integrated circuit
c) smart card d) system clock

‘चिप’ ला _____ नावाने ही ओळखले जाते.

- a) मेनबोर्ड b) इंटिग्रेटेड सर्किट c) स्मार्ट कार्ड d) सिस्टिम क्लॉक

7) Modulation and demodulation are the processes of

- a) node b) modulator c) modem d) OSI

मॉड्युलेशन आणि डिमॉड्युलेशन _____ च्या प्रक्रिया आहेत.

- a) नोड b) मॉड्युलेटर c) मोडेम d) ओ एस आय

8) Voice band is

- a) low band width b) broad band c) analog signal d) none of these

व्हाईस बॅन्ड म्हणजे

- a) लो बॅन्ड विड्थ b) ब्रॉड बॅन्ड c) अनॉलॉग सिग्नल d) यापैकी नाही

9) The standard protocol for the Internet is

- a) OSI b) DSL c) TCP/IP d) NOS

इंटरनेटसाठीचा स्टँडर्ड प्रोटोकॉल _____ हा आहे.

- a) ओ एस आय b) डी एस एल
c) टी सी पी/आय पी d) एन ओ एस

10) The original name of the Internet is

- a) ARPANET b) TELNET c) Intranet d) None of these

इंटरनेटचे मूळनाव _____ हे आहे.

- a) अर्पानेट b) टेलनेट c) इन्ट्रानेट d) यापैकी नाही

11) _____ is the first step in developing a multimedia presentation.

- a) Design b) Creation
c) Plan and Analyze d) Support

बहुमाध्यम सादरीकरण विकासातील पहिली पायरी _____ ही आहे.

- a) डिझाईन b) क्रिएशन
c) प्लॅन आणि अॅनालाईज d) सपोर्ट

12) Unicode is example of

- a) Two-state systems
- b) Integrated circuits
- c) Binary coding schemes
- d) None of these

युनिकोड हे _____ उदाहरण आहे.

- a) टू-स्टेट सिस्टिम्स
- b) इंटिग्रेटेड सर्किट्स
- c) बायनरी कोडिंग स्कीम्स
- d) यापैकी नाही

13) Deleted files recovered by

- a) Recycle bin
- b) Operating system
- c) Internet
- d) None of these

डिलिटेड फाईल्स _____ द्वारे पुन्हा मिळविता येतात.

- a) रिसायकल बिन
- b) ऑपरेटिंग सिस्टिम
- c) इंटरनेट
- d) यापैकी नाही

14) ROM is a type of

- a) semi conductor
- b) network
- c) firmware
- d) adapter

'रोम' हा _____ चा प्रकार आहे.

- a) सेमीकंडक्टर
- b) नेटवर्क
- c) फर्मवेअर
- d) अॅडाप्टर

2. Write notes (**any four**) :

12

टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

1) Application software

अप्लिकेशन सॉफ्टवेअर

2) Connectivity

कनेक्टिव्हिटी

3) Online newspapers

ऑनलाईन वृत्तपत्रे

4) e-mail

ई-मेल

5) Operating system

ऑपरेटिंग सिस्टिम

3. Write answers in **150** words (**any four**) : **16**

पुढील प्रश्नांची उत्तरे १५० शब्दात लिहा (कोणतेही चार) :

- 1) Describe the different types of computers.
संगणकाचे विविध प्रकार सांगा.
- 2) What is the difference between input and output ?
इनपूट आणि अऊटपूट मधील फरक सांगा.
- 3) What is system software ? What is the most important type of system software ?
सिस्टिम सॉफ्टवेअर म्हणजे काय ? सिस्टिम सॉफ्टवेअरचा अत्यंत महत्त्वाचा प्रकार कोणता ?
- 4) What are protocols ? What is the standard protocol for the Internet ?
प्रोटोकॉल म्हणजे काय ? इंटरनेटसाठीचा स्टॅन्डर्ड प्रोटोकॉल कोणता ते सांगा.
- 5) What is a computer network ? State the various terms often used with computer networks.
संगणक जाळे म्हणजे काय ? संगणक जाळ्यात नेहमी वापरल्या जाणाऱ्या विविध संज्ञा नमूद करा.

4. Write the answers in **250** words (**any two**) : **14**

पुढील प्रश्नांची उत्तरे २५० शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) :

- 1) Explain the concept of Information and Communication Technology.
माहिती आणि संवाद तंत्रज्ञानाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 2) State the various advantages of optical fibre cable.
ऑप्टिकल फायबर केबलचे विविध उपयोग सांगा.
- 3) What are the differences and similarities between the three types of memory ?
मेमरीच्या तीन प्रकारांमधील फरक आणि समानता स्पष्ट करा.

5. Write the answer in **500** words : **14**

पुढील प्रश्नांचे उत्तर ५०० शब्दात लिहा.

State in detail the various social and cultural impacts of New Communication Technology.

नव संवाद तंत्रज्ञानाचे विविध सामाजिक आणि सांस्कृतिक परिणाम सविस्तर नमूद करा.

OR/किंवा

Write a short essay on 'convergence'.

'कॉन्व्हर्जन्स' वर लघुनिबंध लिहा.